

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 29.5.2006
KOM(2006) 248 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI BEI
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

**ES SANTYKIAI SU RAMIOJO VANDENYNŲ ŠALIMIS – GLAUDESNĖS
PARTNERYSTĖS STRATEGIJA**

{SEK(2006) 642}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI BEI EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI

ES SANTYKIAI SU RAMIOJO VANDENYNŲ ŠALIMIS – GLAUDESNĖS PARTNERYSTĖS STRATEGIJA

1. ĮVADAS

Daugiau nei 30 metų trunka ES ir Ramiojo vandenyno AKR šalių¹ bendradarbiavimas pagal ES ir AKR partnerystę. Šie ilgalaikiai santykiai grindžiami bendra istorija ir bendromis vertybėmis, ekonominiu ir prekybos bendradarbiavimu. Šiandien abiejose pusėse vykstantys pokyčiai garantuoja šios partnerystės atsinaujinimą ir visavertės Ramiojo vandenyno AKR šalių strategijos sukūrimą. Yra labai pagrįstų priežasčių, dėl kurių siūloma pirmoji ES strategija Ramiojo vandenyno šalims.

Žiūrint iš ES perspektyvos ši priežastis – tai peržiūrėtas Kotonu susitarimas ir Europos sutarimas dėl vystymosi – trišalis Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos drauge priimtas politinis pareiškimas, kuris sudaro pagrindą ir stimulą ES ir Ramiojo vandenyno šalių santykiams. Atsižvelgiant į politikos nuoseklumo svarbą vystymuisi ir įvairių politikos krypčių – tiek vidaus, tiek išorės – bei ES išorės veiksmų teigiamos sąveikos skatinimo svarbą, Kotonu susitarimas stiprina ES ir AKR šalių bendradarbiavimo politinius aspektus, numatydamas geresnį politinį dialogą su partneriais, o Europos sutarimas dėl vystymo darnaus vystymosi kontekste skurdo panaikinimą pripažįsta pagrindiniu ir pirminiu siekiniu. 2005 m. kovo mėn. priimtoje Paryžiaus deklaracijoje dėl pagalbos veiksmingumo dar kartą patvirtinami išsipareigojimai suderinti ir suvienodinti pagalbos politiką bei apibrėžiami konkretūs siektini uždaviniai iki 2010 m.

Žiūrint iš Ramiojo vandenyno šalių perspektyvos – Ramiojo vandenyno AKR šalys šiandien susiduria su įvairiais sunkumais, kurių priežastys – jų pažeidžiamumas, skurdas ir silpnas valdymas. Per dažnai Ramiojo vandenyno AKR šalys nesulaukia dėmesio dėl 10 milijonų nesiekiančio gyventojų skaičiaus, iš kurių daugiau nei pusė gyvena Papua Naujoje Gvinėjoje. 2005 m. gruodžio mėn. Rytų Timoras ratifikavo Kotonu susitarimą ir tapo antrąją pagal dydį Ramiojo vandenyno AKR šalimi pagal gyventojų skaičių. Išskyrus Tongą, Ramiojo vandenyno AKR šalyse klesti demokratinė santvarka. Joms būdinga išskirtinė kultūros įvairovė, kurią reikėtų išsaugoti.

Regionas taip pat turi gausybę gamtos išteklių (žuvų, medienos, žemės ūkio produktų, naftos, dujų ir mineralinių žaliavų). Šiam regionui ypač aktualios klimato kaitos pasekmės mažinančios pastangos. Jo labai gausi biologinė įvairovė (pvz., vien Papua Naujoje Gvinėjoje suskaičiuojama penkiskart daugiau žuvų rūšių nei visame Karibų jūros regione). Regione vis labiau pastebima galingųjų pasaulio valstybių – Kinijos, Japonijos ir JAV – įtaka.

Be to, 2005 m. atsirado naujas stimulus bendradarbiauti su Ramiojo vandenyno regionu: visos 16 Ramiojo vandenyno forumui priklausančių šalių, įskaitant 14 Ramiojo vandenyno AKR

---

¹ Kuko salos, Fidžis, Kiribatis, Maršalo Salos, Mikronezijos Federacinės Valstijos, Nauru, Niue, Palau, Papua Naujoji Gvinėja, Samoa, Saliamono Salos, Rytų Timoras, Tonga, Tuvalu ir Vanuatu.

šalių², Australiją ir Naująją Zelandiją, pasirašė Ramiojo vandenyno planą. Šis planas – tai svarbus ir ambicingas žingsnis į priekį regioniniu principu grindžiamo bendradarbiavimo su Ramiojo vandenyno regionu srityje, visų pirma siekiant Ramiojo vandenyno šalių ekonomikos augimo, darnaus vystymosi, gero valdymo ir saugumo; jis taip pat suteikia galimybę siekti glaudesnių ES ir Ramiojo vandenyno šalių santykių.

Tokiomis kintančiomis aplinkybėmis būtina atnaujinti ir iš naujo patikrinti Europos strategiją Ramiojo vandenyno šalių atžvilgiu. Siūloma orientuotis vos į keletą konkrečių prioritetų, kuriuose galima išskirti svarbius Ramiojo vandenyno šalių poreikius ir kuriuose Europa turi neginčijamą konkurencinį pranašumą.

Glaudesnė partnerystė turėtų būti skirta valdymui, regioninio principo taikymui ir tausiam gamtos išteklių valdymui.

2. PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ ES TURĖTŲ DALYVAUTI SPRENDŽIANT RAMIOJO VANDENYNO ŠALIMS AKTUALIUS KLAUSIMUS

2.1. Pasaulinės reikšmės gamtos ištekliai ir aplinkai tenkantys sunkumai

Ramusis vandenynas apima ištisą **trečdalį Žemės paviršiaus**, todėl jo aplinkoje vykstantys pokyčiai turės globalinį poveikį pasaulio žvejybai ir klimato kaitai.

Visai žmonijai rūpi išsaugoti turtingą ir mažai atrastą Ramiojo vandenyno šalių **biologinę įvairovę**. Buvo apskaičiuota, kad iki šiol tinkamai ištirta vos 20 % Ramiojo vandenyno augalijos ir gyvūnijos. Regionas yra vienintelė vieta pasaulyje, kurios **žvejybos** ištekliai, taip pat ir didžiausi pasaulyje tuno ištekliai, dar nebuvo pereikvoti.

Unikali regiono jūrų biologinė įvairovė ir plačiai paplitę (įskaitant migruojančius) žuvų ištekliai yra glaudžiai tarpusavyje susiję. Ramiajame vandenyne glūdi neaprepiami žmogaus sveikatai svarbūs biotechnologijų klodai, pavyzdžiui: bioinžinerijos vaistai ir medicininio gydymo būdai, sukurti iš Ramiajame vandenyne gyvenančių gyvų organizmų. Taigi, kaip ir kitos pagrindinės ekologinės zonos, pavyzdžiui, Amazonė, Ramusis vandenynas gali būti laikomas **pasauline visuomenės vertybe**.

Be to, bendruomenėms netausiai naudojant turimas ekosistemas, jos gali **visiškai išsekti**, kas savo ruožtu tik dar labiau paaštrins skurdą, įtampą ar net sukels konfliktus.

Biologinės įvairovės ir klimato kaitos požiūriu Papua Naujosios Gvinėjos atogrąžų miškai yra pasaulinės svarbos. Pernelyg intensyvus Papua Naujosios Gvinėjos bei Samoa, Saliamono Salų, Rytų Timoro, Tongos ir Vanuatu **miškų kirtimas** kelia didžiulę grėsmę pasaulio bendruomenei. Drauge su aplinkos netausojančia žemės ūkio veikla šie du veiksniai gali nualinti dirvožemį. Tai sunaikins Ramiojo vandenyno salų gyventojų pragyvenimo šaltinius ir gyvenimo būdą kaimo vietovėse. Nesustabdžius klimato kaitos išnyks daugelis Ramiojo vandenyno AKR šalių salų, o regionui teks spręsti dėl aplinkos sąlygų atsiradusių pabėgėlių problemas. Be to, pramoninė tarša ir netinkamas aplinkos valdymas taip pat kelia nemažą susirūpinimą. Aplinka tiesiogiai veikia visus ekonominius ir socialinius sektorius, įskaitant turizmą, žvejybą ir sveikatą.

---

² Rytų Timoras turi stebėtojo statusą.

Laipsniškai mažėjant kitose pasaulio vietose glūdintiems **gamtos ištekliams** ir nuolat plečiantis Kinijos, Indijos ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijai priklausančių šalių ekonomikai, gamtos išteklių paklausa ir toliau augs, o drauge augs neapbrėptamų Ramiojo vandenyno išteklių svarba. Dėl to tausų jų naudojimas nusipelnė deramo ES dėmesio.

2.2. Stabilumo ir saugumo uždaviniai

Atsižvelgiant į pastaruosiu metu Ramiojo vandenyno AKR šalių patirtus **konfliktus**, būtinas nuolatinis pasaulio bendruomenės budrumas ir tikslinė parama sprendžiant konflikto priežastis. Nestabilumo pasekmės gali skaudžiai smogti sunaikindamos regiono vystymosi galimybes. Pavyzdžiui, įtampa Saliamono Salose visu trečdaliu sumažino vienam gyventojui tenkantį šalies BVP.

ES siekia Ramiojo vandenyno šalių **stabilumo** ir saugumo. Pastarojo meto įvykiai Rytų Timore ir Saliamono Salose dar sykį priminė, kad šiam regionui kelia grėsmę pilietinė nesantaika, nusikalstamumas ir politinis nestabilumas. 2006 m. ES nusiuntė į Fidžį rinkimų stebėjimo misiją, o Komisija įgijo tam tikros patirties, remdama paties regiono pastangas užtikrinti tarpvalstybinį stabilumą, pavyzdžiui, priemones, papildančias tebevykstančią regioninės pagalbos misiją Saliamono Salose (*angl.* RAMSI).

Silpnos Ramiojo vandenyno šalys – esminis tarptautinei bendruomenei tenkantis išbandymas. Silpnos institucijos ir valdymo trūkumai drauge su silpnu ekonomikos augimu, aukštu nedarbo ir skurdo lygiu dar labiau silpnina valstybes. Ateityje šios problemos regione dar labiau paaštrės. Apskritai paėmus Ramiojo vandenyno AKR šalys beveik nesivysto, tuo tarpu **gyventojų skaičius** nenumaldomai **auga**. Nepasikeitus padėčiai ir vis didėjant visuotinam skurdui, ši tendencija galėtų sukurti pavojingą socialinę ir (arba) politinę padėtį. Liūdina ir tai, kad į Ramiojo vandenyno AKR šalis pamažu atslenka ŽIV ir AIDS šešėlis, Papua Naujajai Gvinėjai atsiduriant šios krizės centre.

2.3. ES santykiai su trečiosiomis regiono šalimis

15 Ramiojo vandenyno AKR šalių sudaro didesnę Azijos ir Ramiojo vandenyno regioną, kurio geopolitinė svarba auga. ES jau pripažino didėjančią platesnio regiono svarbą, 2003 m. inicijavusi naują partnerystę su Pietryčių Azija.

Australija ir Naujoji Zelandija yra svarbiausios Ramiojo vandenyno šalys. ES santykiai su abiem šalimis yra tvirti ir pagrįsti bendradarbiavimu daugelyje sričių. Jie apima bendradarbiavimą užsienio politikos, prekybos, saugumo, aplinkos ir švietimo srityse. Be to, vystymąsi remiantis bendradarbiavimas tolydžiai virsta vis svarbesniu santykių su Australija ir Naująja Zelandija elementu ir turėtų būti ir toliau stiprinamas. **JAV** ir **Japonija** taip pat svarbios šalys Ramiojo vandenyno regione. Visos jos turi svarbių saugumo, politinių ir prekybos interesų platesniame Ramiojo vandenyno regione, tuo tarpu Europos vaidmuo sumažėjo. Dvišaliams ES santykiams su JAV, Japonija, Australija ir Naująja Zelandija taip pat galėtų praversti stipresnis Europos vaidmuo Ramiojo vandenyno regione.

Augantis **Kinijos** vaidmuo – naujas būsimus pokyčius Ramiojo vandenyno regione lemsiantis veiksnys, jau dabar suteikiantis regionui naujo dinamizmo ir darantis įtaką kelių Ramiojo vandenyno AKR šalių politinei pozicijai.

Prancūzijos vaidmuo regione išlieka svarbus trijose jos užjūrio teritorijose ir karinėse bazėse. Užjūrio šalis ir teritorijas Ramiajame vandenyne turinti **JK** neseniai sumažino diplomatinės atstovybės regione, o **Portugalijai** tenka esminis Rytų Timoro atstatymo vaidmuo.

Ramiajame vandenyne esančios keturios užjūrio šalys ir teritorijos (Naujoji Kaledonija, Prancūzų Polinezija, Wallisas ir Futuna bei Pitkernas) yra sudariusios asociacijos susitarimus su ES ir atspindi vertingą bei svarbų Europos vaidmenį regione. Jos taip pat yra vertybė, į kurias būtina atsižvelgti rengiant strategiją, siekiant paremti jų integraciją regione.

Glaudesnė partnerystė ir geresnis politinis dialogas tarp Ramiojo vandenyno AKR šalių ir ES gali geriau paremti bendrus veiksmus **daugiašaliuose fornuose** (trylika Ramiojo vandenyno AKR šalių **yra JT narės** ir dažnai veikia kaip viena grupė), kuriuose abu regionai dažnai siekia bendrų interesų: geresnio pasaulinio valdymo, pavyzdžiui, klimato kaitos srityje.

3. GLAUDESNĖS PARTNERYSTĖS STRATEGIJA

Kotonu susitarimas pagrįstas penkiais ramsčiais, kurių visi yra itin svarbūs, atsižvelgiant į šiandien plėtojama bendradarbiavimą tarp Ramiojo vandenyno AKR šalių ir ES: i) politinės svarbos stiprinimas; ii) pilietinės visuomenės, privataus sektoriaus ir kitų nevalstybinių subjektų įtraukimas; iii) skurdo mažinimas; iv) novatoriška ekonominio ir prekybos bendradarbiavimo struktūra; v) finansinių priemonių bei tęstinio programavimo racionalizavimas.

Siūloma strategija susideda iš trijų komponentų:

1) **glaudesnių ES ir Ramiojo vandenyno AKR šalių bei regiono santykių**, siekiant **platesnio politinio dialogo** bendro intereso klausimais: pradedant politiniais ir saugumo klausimais ir baigiant ekonomiais, prekybos, socialiniais, aplinkos ir valdymo klausimais, taip gerinant ES ir Ramiojo vandenyno šalių partnerystės matomumą bei politinę svarbą abiejose pusėse;

2) **kryptingesnių vystymosi veiksmų**, skiriančių daugiau dėmesio regionų bendradarbiavimui, skirtam sukurti būtinąjį pagrindą, stiprinti regionų valdymą ir prisidėti siekiant abipusiai naudingo poveikio. Daugiausia dėmesio bus skiriama pagrindiniams, visų pirma Ramiojo vandenyno plane³ apibrėžtiems regiono prioritetams suderinti.

3) **veiksmingiau teikiamos pagalbos** – tai apimtų didesnę biudžeto paramos panaudojimą ir glaudesnį koordinavimą su kitais partneriais, visų pirma Australija ir Naująja Zelandija.

3.1. Glaudesni santykiai

Siūloma **gerinti politinį dialogą** su Ramiojo vandenyno šalimis, stiprinant ryšius visų pirma su Ramiojo vandenyno šalių forumu – pagrindine politinius klausimus sprendžiančia regionine institucija, netrukus įgysiančia teisinį statusą, kurios įgaliojimai ir nuosekli regioninė politika buvo apibrėžti Ramiojo vandenyno plane.

Po forumo vykstantis dialogas⁴, šiuo metu padedantis palaikyti ryšį tarp dviejų regionų, turi keletą trūkumų: jis mažai žinomas, neturi sąveikos ir poveikio bei numato per mažai laiko

---

³ Išsamiau žr. priedą.

⁴ Išsamiau žr. priedą.

pasirengimui ir diskusijoms tuo metu, kai vis labiau plečiasi ES ir Ramiojo vandenyno šalių darbotvarkė.

Derėtų pridurti, kad keletas regiono partnerių, pavyzdžiui, Japonija, be dalyvavimo po forumo vykstančiame dialoge jau yra sukūrusi specialiai šiam tikslui skirtą forumą.

2005 m. spalio mėn. forumo vadovų sprendimas priimti naują susitarimą, kuriuo pagal tarptautinę teisę įsteigiama tarpvalstybinė organizacija – Ramiojo vandenyno salų forumas – tai puiki galimybė stiprinti ES ir Ramiojo vandenyno regiono dialogą, kad būtų pašalinti pirmiau įvardyti po forumo vykstančio dialogo trūkumai.

Siekiant kaip įmanoma veiksmingesnio dialogo, turėtų būti sutartos glaudesnio ES ir Ramiojo vandenyno šalių dialogo sąlygos.

Be pasiūlymo užtikrinti glaudesnę dialogą regionų mastu, taip pat siūloma plėtoti dialogą valstybiniu mastu su pagrindinėmis Ramiojo vandenyno AKR šalimis. Toks valstybiniu mastu vykstantis dialogas turėtų vykti vadovaujantis Kotonu susitarimu, atsižvelgiant į Ramiojo vandenyno regiono ypatumus ir tuo pačiu visapusiškai bei sistemingai išnaudojant jo potencialą bei galimybes.

3.2. Kryptingesni vystymosi veiksmai

Kryptingumas – būtina optimalaus poveikio prielaida. Siūloma orientuotis į tris prioritetus, susiejančius Ramiojo vandenyno šalių pagrindinius poreikius ir Europos konkurencinį pranašumą: valdymą, regioninį principą ir tausų gamtos išteklių valdymą.

3.2.1. Valdymas

ES gali atlikti konstruktyvų vaidmenį, teikdama paramą tiek konfliktų prevencinei, tiek po konflikto nusistovėjusios padėties stabilizavimo veiklai, pasitelkdama ES patirtį, sukauptą vykdant veiksmus esant panašiai padėčiai kitose pasaulio vietose. Tokiais atvejais Europos parama turėtų būti teikiama sklandžiam perėjimui prie ilgalaikio vystymosi paremti, būti aiškiai valdoma ir turėti aiškią **šalies vystymosi** perspektyvą.

ES ir toliau sieks ieškoti sprendimų **pagrindinėms konfliktų priežastims**, tokioms kaip skurdas, dirvožemio nualinimas ir išsekvojimas bei nevienodos galimybės naudotis žeme ir gamtos ištekliais, silpnas valdymas, žmogaus teisių pažeidėjimai, lyčių nelygybė ir demokratijos stoka. Ji remia dialogą, dalyvavimą ir susitaikymą.

Geras valdymas – itin svarbi darnaus vystymosi prielaida. Gero ir veiksmingo valdymo pagrindas – nacionaliniu ir regionų mastu stiprinamos patikimai veikiančios institucijos: parlamentai, teismų sistemos ir viešosios finansų valdymo sistemos bei statistikos tarnybos. Kaip ir anksčiau, bendradarbiaudama su kitomis pagalbą teikiančiomis šalimis ES teiks paramą Ramiojo vandenyno šalių demokratinėms sistemoms stiprinti. Kai kurios Ramiojo vandenyno AKR šalys susiduria su žvejybos ir miškininkystės valdymo problemomis, ypač susijusiomis su **prarandamomis lėšomis** dėl nesumokėtų mokesčių, vyriausybėms surenkant žymiai mažiau biudžeto įplaukų.

Be to, geram valdymui būtina skatinti tinkamą tarptautinių standartų laikymąsi kovojant su korupcija, pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Anksčiau regionas yra patyręs skaudžių pinigų plovimo pasekmių. Nors pinigų plovimas tebekelia susirūpinimą, ši problema šiuo metu jau daug geriau kontroliuojama. Tačiau, kovodama su korupcija bei įmonių ir

finansiniais pažeidimais, ES ir toliau skatins valdžios institucijų veiklos skaidrumą ir veiksmingus informacijos mainus. ES taip pat rems pagrindines Ramiojo vandenyno šalių pastangas vykdant jų įsipareigojimus EBPO mokesčių srityje ir kovojant su bet kokia žalinga mokesčių praktika. Tiek ES, tiek Ramiojo vandenyno šalims rūpi užtikrinti, kad šių įsipareigojimų būtų ir toliau veiksmingai laikomasi.

3.2.2. Regioninis principas

Būtiniojo pagrindo sukūrimas

Ramiojo vandenyno planas grindžiamas **regioniniu principu**. Glaudesnis regionų bendradarbiavimas pagerintų regiono gebėjimus spręsti vystymosi sunkumus. Todėl veiksminga vystymąsi remianti strategija visų pirma privalo būti grindžiama parama regionų integracijai, skirtai sukurti būtinajam pagrindą, stiprinti regionų valdymą ir prisidėti siekiant abipusiai naudingo poveikio.

Kelia susirūpinimą intensyvėjančios globalizacijos ir atitinkamai glaudesnės regionų integracijos poveikio pasekmės Ramiojo vandenyno AKR šalių **įvairovei** bei jų socialiniam ir ekonominiam vystymuisi. Konkurencingumą ir socialinę sanglaudą apjungianti Europos patirtis rodo, kad globaliniame pasaulyje net ir mažosioms valstybėms įmanoma ir naudinga vienyti, kad išsaugotų savo tautinį savitumą ir kultūrą.

Šiuo metu vis dar tebeieškoma ilgalaikės veiksmingos ir politiškai tvirtos Ramiojo vandenyno šalių regionų integracijos formulės. Tam tikrose srityse regionų bendradarbiavimas jau dabar duoda puikių rezultatų; iš kurių paminėtina 17 valstybių vyriausybės vienijanti Ramiojo vandenyno salų forumo žuvininkystės agentūra (*angl.* FFA). Nepaisant Ramiojo vandenyno plano svarbos, jis turėtų būti suvokiamas kaip „gyvas dokumentas“ ir kaip kelio pradžia, o ne pabaiga. Ramiojo vandenyno regionų bendradarbiavimui lemta vystytis, ir bėgant laikui ES politika regione turės prie to prisitaikyti. Geriausiai tai įmanoma pasiekti tolygiai remiant forumo sekretoriata ir kitas atitinkamas Ramiojo vandenyno regioninių organizacijų tarybai (*angl.* CROP) priklausančias agentūras⁵, visų pirma veikiančias gamtos išteklių valdymo, pažeidžiamumo ir valdymo srityse. Tai paskatins glaudesnę Ramiojo vandenyno regionų bendradarbiavimą tose srityse, kuriose jis yra būtinas ir kuriose gali prisidėti ir ES.

Ekonominės partnerystės susitarimas

EPS procesas veikia kaip ekonominio bendradarbiavimo ir integracijos **katalizatorius**:

- skatindamas Ramiojo vandenyno AKR šalis derėtis kaip viena grupė;
- skatindamas pačias Ramiojo vandenyno AKR šalis ieškoti naujų galimybių;
- skatindamas ir, tikimasi, įtvirtindamas stiprų regionų valdymą semiantis patirties iš lygiaverčių partnerių atliekamos kontrolės.

Dešimt procentų viso Ramiojo vandenyno AKR šalių eksporto skirta ES. Nors grynoji eksporto vertė ir nėra didelė, turint omenyje šių šalių dydį ir fizinį atstumą tarp Ramiojo vandenyno iki Europos, šie skaičiai yra išties įspūdingi. Didžiausia prekybos prekėmis **pelno**

---

⁵ Devynios CROP priklausančios agentūros yra specializuotos techninės agentūros, veikiančios tarptautinių susitarimų pagrindu Ramiojo vandenyno regionų lygiu.

dalį gaunama iš tam tikrų kelioms šalims būdingų produktų. Visoms regiono šalims taip pat labai praverstų glaudesnė regionų integracija ir ekonominis valdymas, visų pirma, ypač jeigu EPS sudarytų su prekyba susijusios taisyklės, **paslaugos** ir **investicijos**.

Tik didžiųjų Ramiojo vandenyno šalių grupė vykdo prekybą **prekėmis** su ES. Pagrindinės prekės – **žuvis** ir žuvies produktai bei **cukrus**. Cukraus protokolą pasirašęs Fidžis turi teisę gauti paramą savo prisitaikymo strategijai po įvykdytos cukraus reformos. Laukiamas cukraus pramonės pertvarkymas Fidžyje drauge su EPS turėtų pagerinti konkurencingumą. Be to, labai tikėtina, kad cukraus protokolą pasirašiusių šalių papildomos priemonės, specialiai finansuojamoms iš ES, sustiprins gamtos išteklių tausaus vystymosi veiksmus, orientuotus į energijos gamybą iš biomasės ir miškų atsodinimą.

ES išlieka nuošali ir palyginti nedidelė prekybos su regionu partnerė, todėl tikėtina, kad pagal EPS liberalizavus prekybą Ramiojo vandenyno AKR šalims poveikis bus palyginti nedidelis. Kita vertus, siūlomo regioninio laisvosios prekybos susitarimo su Australija ir Naująja Zelandija (*angl.* PACER) poveikio mastas yra žymiai didesnis, galintis iš esmės **pakoreguoti** Ramiojo vandenyno AKR šalių kainas. Todėl bus svarbu teikti pirmenybę laipsniškam prekybos liberalizavimo principui, derinamam drauge su kitomis priemonėmis, tokiomis kaip išsivysčiusių partnerių rinkų atvėrimas darbuotojams iš Ramiojo vandenyno AKR šalių ir didinama pagalba vystymosi reikmėms.

Kad pageidaujamas EPS poveikis būtų kuo didesnis, būtina derinti derybas ir jų pasekmes su programavimu, o atėjus laikui ir su pagalba vystymuisi įgyvendinimu regionų ir nacionaliniu lygmeniu. Ypač svarbi su prekyba susijusi pagalba ir gebėjimų stiprinimas, socialinis ir ekonominis, finansų ir mokesčių valdymas bei tikslingos paramos priemonės, įskaitant tarptautinių muitų standartų laikymąsi ir būtinas prekybai palankias priemones, cukraus, privataus sektoriaus ar žmoniškųjų išteklių raidą bei socialinę apsaugą.

Vadovaudamasi lankstumo, konstruktyvumo ir novatoriškumo principais, ES gali apibrėžti naujus vystymuisi palankius standartus, taikytinus prekybos derybose su mažomis salose esančiomis besivystančiomis šalimis, į kurias galėtų atsižvelgti kitos labiau išsivysčiusios regiono prekybos partnerės derėdamosi dėl (persvarstydamos) savo prekybos susitarimų su Ramiojo vandenyno AKR šalimis.

3.2.3. Tausus gamtos išteklių valdymas

Atsižvelgdama į didžiulę gamtos išteklių tausaus valdymo svarbą, Komisija siūlo, kad šio glaudesnio bendradarbiavimo viena **pagrindinių „mėlynųjų-žaliųjų“ temų** turėtų būti tausaus gamtos išteklių valdymo siekis ir parama Ramiojo vandenyno AKR šalių veiksmams kovojant su klimato kaitos, kylančio jūros lygio, senkančių žuvų išteklių, koralų išnykimo, netausaus miškų iškirtimo, dirvožemio nualinimo ir didėjančios taršos bei atliekų pasekmėmis.

Šioje politikos srityje aiškiai pripažįstama ES pridėtinė vertė; čia Europa, be jos teikiamos finansinės pagalbos, galėtų pasiūlyti kolektyvinę ir pažangią patirtį, sukauptą sprendžiant aplinkosaugos ir išteklių valdymo problemas. Tai leistų integruoti šias ES ir Ramiojo vandenyno šalių bendradarbiavimo pastangas į tarptautines pastangas kovojant su pagrindiniais pasaulio aplinkai tenkančiais uždaviniais, šioje srityje Ramiojo vandenyno AKR šalims, Naujajai Zelandijai ir ES siekiant bendrų tikslų, pavyzdžiui Kioto protokolo tikslų. Reikėtų aktyviai stengtis užmegzti dialogą su kitomis trečiosiomis šalimis, aktyviai naudojančiomis regiono gamtos išteklius.

Remdamasi paties regiono aiškiai apibrėžtais prioritetais⁶, Europos Sąjunga gali padėti Ramiojo vandenyno AKR šalims tausiai valdyti savo turimus vandenyno ir pakrančių išteklius, pasitelkiant iniciatyvas, kurios galėtų apimti žuvų išteklių ir jūrų biologinės įvairovės išsaugojimą, tuo pat metu skatinant regionų bendradarbiavimą ir stiprinant mažų salose esančių besivystančių valstybių balso svorį. Šios iniciatyvos galėtų numatyti gebėjimų stiprinimo priemones daugiašalių susitarimų aplinkosaugos srityje įgyvendinimui ir kitai būtinai politikai, susijusiai su tausiu gamtos išteklių valdymu, remti, bei galėtų tapti susidomėjusių ES valstybių narių dalyvavimo pagrindu. Prie forumo įsteigta Ramiojo vandenyno regioninių organizacijų tarybos jūrų sektoriaus darbo grupė⁷ turės visas galimybes išplėtoti šias iniciatyvas ir prižiūrėti jų įgyvendinimą.

Žvejybos sektorius turi didžiulį potencialą prisidėti prie Ramiojo vandenyno AKR šalių ekonominio vystymosi ir integracijos į pasaulio ekonomiką. Todėl regiono politikos darbotvarkėje ypač daug dėmesio skiriama tausiam žvejybos išteklių naudojimui ir geram šio sektoriaus valdymui. ES jau yra įgijusi didelę regionų bendradarbiavimo žvejybos srityje su Ramiojo vandenyno šalimis patirtį tiek įgyvendindama bendrą žvejybos politiką, tiek vystymosi politiką, visų pirma mokslinių tyrimų ir išteklių įvertinimo srityse. ES ir jos partnerės šiame regione, kurias vienija Ramiojo vandenyno salų forumo žvejybos agentūra, jau ilgą laiką sėkmingai bendradarbiauja su regionų valdymo organizacijomis, pavyzdžiui, vakarų ir vidurio Ramiojo vandenyno žvejybos konventu. ES galėtų dėti daugiau pastangų tausiam žvejybos valdymui skatinti, remdama regiono stebėjimo, kontrolės ir priežiūros sistemą bei stiprindama regiono gebėjimus kovoti su neteisėta, nedeklaruota ir nereguluojama žvejyba, ypač atsižvelgiant į dėl tokios žvejybos prarandamas pajamas. Žvejybos ir jūrų tyrimų potencialas dar nėra visai išnaudotas, todėl ES ketina jį remti ir taip populiarinti tausų žvejybos valdymą regione.

Naujos kartos žvejybos partnerystės susitarimai (ŽPS) žymi naujos eros pradžią, kurios metu ne tik bus suteikiama reguliuojama teisė Europos laivams pasinaudoti žvejybos galimybėmis, bet ir bus numatytas glaudus bendradarbiavimas, siekiant skatinti atsakingą žvejybą ir užtikrinti tausų šalių partnerių žvejybos išteklių naudojimą. Šie susitarimai bus įgyvendinami palaikant politinį dialogą ir teikiant finansinę pagalbą sektoriui, siekiant prisidėti formuojant ir įgyvendinant pakrančių zonoje esančių valstybių tausios žvejybos veiklos vystymosi politiką. Pirmieji du nauji ŽPS buvo pasirašyti su Ramiojo vandenyno šalimis partnerėmis.

Kai kurios Ramiojo vandenyno AKR ir užjūrio šalys bei teritorijos turi **atogražų miškus** bei jose tarpstančią biologinę įvairovę. EB jau dabar yra sukaupusi nemažą bendradarbiavimo su Papua Naująja Gvinėja patirtį tausaus miškų kirtimo srityje. Vis dažniau miškų kirtimo veiklos ir medienos eksporto teisėtumo tikrinimas yra suvokiamas kaip pagrindinė sektoriaus reformos programų priemonė. Siekiant suteikti rinkai patikimą garantiją, kad mediena buvo iškirsta teisėtai, neišvengiamai būtinos teisėtą nuo neteisėtos produkcijos galinčios atskirti patikimos sistemos. Vadovaudamasi AKR šalims taikomu Miškų įstatymo vykdymo, valdymo

---

⁶ Ramiojo vandenyno plane greta kitų pagrindinių prioritetų įvardijamas darnaus vystymosi, biologinės įvairovės ir aplinkosaugos bei kovos su klimato kaitos pasekmėmis Ramiajame vandenyne tarptautinio finansavimo sąlygų palengvinimas. Šioje antraštėje Ramiojo vandenyno plane taip pat minimas integruotas žemės ūkio ir miškininkystės planas. 2002 m. priimta Ramiojo vandenyno salų politika akcentuoja integruoto vandenyno valdymo svarbą būsimoms Ramiojo vandenyno salų kartoms bei numato parengti integruotą veiksmų vandenyne struktūrą.

⁷ Grupę sudaro Ramiojo vandenyno bendrijos sekretoriatas (*angl.* SPC), Pietryčių Ramiojo vandenyno taikomosios gyvosios gamtos mokslo komisija (*angl.* SOPAC) ir Ramiojo vandenyno regioninė aplinkos programa (*angl.* PREP).

ir prekybos veiksų planu (*angl.* FLEGT), Europos Komisija siūlo remti regioninį principą, stiprinant nacionalinius ir regionų gebėjimus prižiūrėti ir remti FLEGT partnerystės susitarimus.

Turint omenyje gamtos išteklių pažeidžiamumą, 2005 m. Ramiojo vandenyno AKR šalims Europos Komisija pasiūlė įsteigti regioninę **pasirengimo gaivalinėms nelaimėms** programą. Ši iniciatyva galėtų būti papildyta ir išplėsta į gaivalinių nelaimių mažinimo sritį (rizikos mažinimas, pavojaus pasekmių pažabojimas ir sumažintas pažeidžiamumas, atsižvelgiant į būtinybę prisitaikyti prie klimato kaitos). Tokios priemonės papildė šiuo metu vykdomus regioninius pažeidžiamumo mažinimo veiksmus.

Aukštos naftos kainos, nuošalumas ir nedidelės rinkos – dėl šių priežasčių mažosios Ramiojo vandenyno salos labai rimtai svarsto **atsinaujinančios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo klausimus**. Šiuo metu šioje srityje įgyvendinamos EB iniciatyvos galėtų būti pratęstos ir išplėstos, visų pirma pagal Europos Sąjungos energetikos iniciatyvą (*angl.* EUEI) bei susijusią ES ir AKR šalių energijos programą. Taršos kontrolei, vandens higienai ir sanitarinėms sąlygoms gerinti taip pat būtų galima skirti EB paramą.

Tausiam gamtos išteklių valdymui skirti veiksmai turėtų padėti sukurti sąlygas ekonomikos augimui, kuris savo ruožtu garantuotų našias ir tinkamas užimtumo, socialinės sanglaudos ir apsaugos sąlygas bei mažintų skurdą, taip padėdamas siekti **Tūkstantmečio vystymosi tikslų**. Bus ir toliau skiriamas dėmesys žmoniškųjų išteklių raidai. Šioje srityje svarbus vaidmuo tenka prie atviros visuomenės kūrimo svariai prisidedantiems **nevalstybiniam subjektams**, kurie skatina geresnį valdymą, tautinės savimonės ir savarankiškumo ugdymą.

Investicijos į mokslą ir technologijas drauge su investicijomis į žmogiškuosius išteklius bei institucinių gebėjimų stiprinimą Ramiojo vandenyno salose sustiprins bendruosius salų gebėjimus šių salų darniajam vystymuisi būtiniuose, pavyzdžiui, žvejybos valdymo, biologinės įvairovės ir pasirengimo gaivalinėms nelaimėms, srityse. Galėtų būti išplėtos **bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje** galimybės pagal Europos Sąjungos mokslinių tyrimų pagrindų programas.

Šiuolaikinės **informacijos ir ryšių technologijos** gali svariai padėti siekti šių tikslų labai vienas nuo kito nutolusius plotus aprėpiančiame regione; IRT gali būti sistemingai integruotos įgyvendinant pirmiau siūlomus veiksmus, pvz., diegiant žvejybos ir miškų kirtimo priežiūros ir kontrolės sistemas, palengvinant bendravimą švietimo srityje, taip pat sudarant sąlygas žiniasklaidai pristatyti ir išsaugoti turtingą regiono kultūros įvairovę bei išnaudoti jo ekonominį potencialą. Bus nagrinėjamas nuotolinio mokymosi, ypač e. mokymosi, įdiegimo ar stiprinimo galimybės nuošaliose kaimo vietovėse ir salų bendruomenėse.

3.3. Veiksmingiau teikiama pagalba

Siekiant veiksmingesnės vystymuisi skiriamos ES pagalba bei sumažinti abiejų šalių sandorių išlaidas, Komisija siūlo, kaip apibendrinta pirmiau, sutelkti pagalbą regioniniu mastu, veiksmingiau pasinaudoti nedidelėms šalims skiriamomis lėšomis ir kiek įmanoma labiau pasitelkti biudžeto paramą.

3.3.1. Pagalbą teikiančių šalių koordinavimas

Siūlomas ES strategijos sutelktumas palengvins **pagalbą teikiančių šalių koordinavimą** tiek ES lygmeniu, tiek ir su kitomis šalimis, konkrečiai Australija ir Naująja Zelandija. Šio tikslo

Komisija sieks norėdama palengvinti ribotus gebėjimus turinčių šalių nacionalinėms administracijoms tenkantį krūvį. Koordinavimas būtinas norint išvengti bendrų tikslų siekiančių subjektų pastangų dubliavimosi ar netikslumų. Ypač svarbus pagalbą teikiančių šalių koordinavimas silpnose valstybėse. Pasaulinis kovos su AIDS, tuberkulioze ir maliarija fondas regione vykdo keletą programų, o daugelį pagalbos šalių vienijantis Paukščių gripo ir žmonių epideminių ligų patikos fondas galėtų būti tarptautinio pagalbą teikiančių šalių koordinavimo sveikatos sektoriuje pavyzdys įvykus galimam ligų protrūkiui regione.

3.3.2. Efektyvesnis ir veiksmingesnis bendradarbiavimas su mažesnėmis šalimis

Visapusiškas įsipareigojimas laikytis Kotonu partnerystės apima ilgalaikį politinį dialogą, vystymąsi remiančio bendradarbiavimo bendrą valdymą ir visavertį dalyvavimą EPS procese. Kai kurių mažiausių Ramiojo vandenyno AKR šalių administracijoms toks intensyvus bendradarbiavimas kelia rimtų sunkumų, ypač kai tenka įgyvendinti individualias kiekvienai šaliai programas. Siekiant **didesnio pagalbos veiksmingumo** ir sumažinti ypač mažiausių Ramiojo vandenyno AKR šalių patiriamas tokių veiksmų išlaidas, tuo pačiu užtikrinant atsakomybę už įgyvendinamus veiksmus vietos mastu, reikėtų apsvarstyti naujus darbo principus, pagrįstus turima patirtimi. Kaip sektiną pavyzdį būtų galima paminėti šiuo metu vykdomą daugiašalę atsinaujinančios energijos programą.

3.3.3. Biudžeto parama

Bendradarbiaudama su Ramiojo vandenyno AKR šalimis, ES ketina sistemingiau taikyti biudžeto paramos priemones.

Šiuo tikslu, atsižvelgiant į ribotą *Bretton Woods* institucijų dalyvavimą Ramiojo vandenyno regione, ketinama pradėti dialogą su TVF, siekiant pasikeisti analizėmis, patirtimi ir tyrimais, taip užsitikrinant stipresnį bendradarbiavimą su Ramiojo vandenyno regionu biudžeto paramos srityje.

Be to, ES aktyviai padės Ramiojo vandenyno AKR šalimis siekti biudžeto paramos skyrimo kriterijų, t. y.:

- rengiamo skurdo mažinimo strategijos dokumento arba nacionalinės vystymosi strategijos;
- patenkinamos arba reformuojamos stabilios makroekonominės struktūros;
- skaidraus ir patikimo valstybės finansų valdymo.

Šiuo metu Vanuatu įgyvendinama palyginti kukli EB finansuojama biudžeto paramos programa. Komisija nagrinėja tokios paramos skyrimo galimybes ir kitoms šalims, pavyzdžiui, Samoa ir Fidžiui bei galbūt kitoms.

Regionų lygmeniu EB teikia lėšas Ramiojo vandenyno šalių forumui pagal susitarimus dėl įnašo, užtikrinančius didesnę atsakomybę vietos lygmeniu. Glaudesnio bendradarbiavimo sąlygoms apibrėžti netrukus bus atliktas institucijų įvertinimas. Ateityje būtų galima apsvarstyti kitas finansavimo formas, numatančias didesnę ES indelį apibrėžiant ir prižiūrint atitinkamas programas.

4. IŠVADOS

Ramiojo vandenyno regiono ir ES partnerystė turi galias ir tvirtas istorines tradicijas⁸. Nepaisant po dekolonizacijos susilpnėjusių saitų antrojoje XX a. pusėje, nuo tada abudu regionai iš esmės pasikeitė ir vėl artėja vienas prie kito.

Taip atsiranda reali galimybė stiprinti partnerystę įsitraukiant į platesnį politinį dialogą, prekybą ir vystymąsi remiantį bendradarbiavimą. Nors geografinė prasme Ramusis vandenynas ir ES yra vienas nuo kito smarkiai nutolę, šių regionų svarba vienas kito atžvilgiu yra žymiai didesnė nei ji paprastai suvokiama Europoje. Abu regionai turi daug ką vienas kitam pasiūlyti, jie pastebimai papildo vienas kitą, yra vienijami bendrų vertybių ir interesų.

Kadangi vos keletas valstybių narių ir Europos Komisija turi atstovybes Ramiojo vandenyno AKR šalyse, Ramiojo vandenyno regionas galėtų būti labai tinkama vieta ES vaidmeniui ir veiksams šiame regione, pavyzdžiui, deleguojant valstybių narių valstybės pareigūnus į Europos Komisijos regionines delegacijas Ramiojo vandenyno šalyse, kurios galėtų suteikti patalpas *ad-hoc* pagrindais („Europe House“).

Laipsniškas procesas bei būtinas lankstumas galėtų tapti geresnio ES išorės atstovavimo Ramiojo vandenyno regione pagrindu, užtikrindamas geresnį ES vaidmenį, gilesnį politinį dialogą ir didesnę matomumą.

---

⁸ Žr. priedą.

AKR ŠALYS – PAGRINDINIAI STATISTINIAI DUOMENYS

	Gyventojų skaičius	Plotas (km²)	Žmogaus socialinės raidos indeksas (JTVP 2003 m.)	Išskirtinė ekonominė zona (1000 km²)	BVP vienam gyventojui (perkamosios galios standartai, JAV dol.) Pasaulio bankas 2004
Kuko salos	20 300	240		1 830	4 896**
Fidžis	848 000	18 272	0,752	1 260	2 690
Kiribatis*	98 000	690		3 600	970
Maršalo salos	60 000	170		2 131	2 370
Mikronezija	127 000	700		2 978	1 990
Nauru	10 100	24		320	1 917**
Niue	1 800	259		390	2 970**
Palau	20 000	487		601	6 870
Papua Naujoji Gvinėja	5 700 000	462 840	0,523	3 120	580
Samoa*	179 000	2 857	0,776	120	1 860
Saliamono Salos*	471 000	28 446	0,594	1 630	550
Rytų Timoras*	925 000	14 874	0,513	322	550
Tonga	102 000	699	0,81	700	1 830
Tuvalu*	11 190	26		757	989**
Vanuatu*	215 000	12 189	0,659	680	1 340
Iš viso	8 788 390	542 773		20 439	

* Mažiausiai išsivysčiusios šalys

** 2002 m. duomenys, šaltinis: *University of the South Pacific*.

Šaltiniai: NZaid: 2004–2005 m. metinė ataskaita; 2002 m. Ramiojo vandenyno šalių vystymosi ataskaita: Ramiojo vandenyno bendrijos sekretoriatas; 2006 m. pasaulio vystymosi ataskaita; JTVP: 2004 m. Žmogaus socialinės raidos ataskaita.

RAMIOJO VANDENYNO UŽJŪRIO ŠALIŲ IR TERITORIJŲ STATISTINIAI DUOMENYS

Šalis	Gyventojų skaičius <i>2006 m. liepos mėn. įvertis</i>	Regionas (km ²)	Išskirtinė ekonominė zona (km ²)	BVP vienam gyventojui (perkamosios galios paritetas) <i>(2003 m. įvertis)</i>
Naujoji Kaledonija	219 246	19 060	1 347 964	15 000 JAV dolerių
Pitkernas	45	47	837 221	nėra
Prancūzijos Polinezija	274 578	4 167	4 553 115 <i>(antra didžiausia pasaulyje)</i>	17 500 JAV dolerių
Wallis ir Futuna	16 025	274	271 050	3 800 JAV dolerių <i>(2004 m. įvertis)</i>

ANNEX

1. THE PACIFIC REGION

1.1. Key characteristics

Oceania is an essentially **maritime continent** of about 30 million people with Australia at its centre of gravity. There are 15 countries in this region that have a special development, trade and political cooperation with the EU, governed by the **Cotonou Agreement** between the EU and Africa, the Caribbean and the Pacific (ACP). The total population of the 15 Pacific ACP countries is only about 9 million. Papua New Guinea (PNG) with its 5.7 million inhabitants is the biggest, while Niue with 1800 is the smallest. The Pacific ACP countries are inhabited by Pacific peoples (Melanesians, Micronesians and Polynesians). Papua New Guinea, Solomon Islands and Vanuatu are all **Melanesian** countries. Timor-Leste and Fiji are predominantly Melanesian, while Fiji also has an important Indo-Fijian population. The Federated States of Micronesia (FSM), Kiribati, Nauru, Palau and the Republic of the Marshall Islands are all **Micronesian** countries. Cook Islands, Niue, Samoa, Tonga and Tuvalu are the **Polynesian** countries.

In addition, the Pacific region includes eight **territories**, of which four are European: New Caledonia, French Polynesia and Wallis and Futuna are French territories, while tiny Pitcairn is the last remaining UK territory in the Pacific. Of the remaining four territories three are with the United States (American Samoa, Guam and Northern Marianas); and one with New Zealand (Tokelau).

Apart from PNG, Solomon Islands and Fiji land resources are limited, but **marine resources** are very considerable. Twenty million sq km of the Exclusive Economic Zone (EEZ) of the Pacific region belongs to the Pacific ACP countries⁹. The Pacific has the richest fishing grounds in the world and is one of the world's centres of **marine biological diversity**, with up to 3,000 species found on a single coral reef. It has been estimated that PNG alone has five times more species of fish than the entire Caribbean region and twice as many as the Red Sea. Forests and their biodiversity are other important components of the Pacific islands natural capital, especially for poor rural communities in Melanesia. PNG hosts one of the world's four remaining tracts of **tropical rainforest** and 7% of the world's species of plant and terrestrial life forms, while Solomon Islands has the highest concentration of endemic birds on the planet. The region is rich in **minerals** – gold, copper, nickel – as well as oil and gas, and much of it is still unexplored.

Australia and New Zealand play a special role in the region. Each country has its own Pacific strategy, however, Australia and New Zealand have coordinated policies in some areas.

Australia, the region's dominant economy and political actor, is geographically close to Melanesia. The region's stability has always been an important issue for Australian foreign policy, while the Pacific is less important for Australia in commercial terms. Key concerns for Australia relate to transnational crime, and in recent years Australia has been pursuing a

---

⁹ Of the 15 Pacific ACP countries six (Cook Islands, FSM, Nauru, Niue, Palau and the Republic of the Marshall Islands) have a total population of around or less than 250,000, but combined EEZs that exceed 8 million km².

robust policy aimed to prevent the emergence of failed states in the region, including important initiatives to stabilise the Solomon Islands, to improve governance in PNG and to promote regional police cooperation. Its policy has been influenced by a number of terrorist attacks outside Australia, where Australian lives were lost. Australia has a delicate balancing act so as not to be seen as over-dominant. The country's relations with its immediate neighbour, Papua New Guinea, have sometimes been strained, while its negotiations with Timor-Leste regarding a permanent maritime boundary, including access to natural resources, have, at times, been difficult. An important ongoing debate in the region concerns the interest of the Pacific ACP countries in gaining access for their citizens to the Australian labour market, in particular for unskilled labour. Australia is the most important donor in the region and has recently announced a very substantial increase of its ODA. Australia is about to launch its first White Paper on Development as well as an analytical report highlighting major challenges facing the Pacific to the year 2020. Australia is highly supportive of EU engagement with the region and keen to coordinate its development assistance with the EU.

New Zealand has close ties to the Pacific, and notably Polynesia, partly for historical reasons, partly because of its large Polynesian population. The Pacific is a primary area for New Zealand's foreign policy. It played an important role in the peace process for Bougainville and it is the second biggest participant in the Regional Assistance Mission to Solomon Islands (RAMSI). New Zealand is committed to promoting Pacific regionalism. The Pacific is a medium-sized trading partner for New Zealand. It concentrates most of its relatively limited ODA to the region and is an important development partner for many Pacific ACP countries. Like Australia, New Zealand is also highly supportive of an active EU engagement with the region and keen to coordinate its development assistance with the EU.

1.2. Geo-political and geo-economic importance

The US, Japan, China, Australia and New Zealand are the key Pacific powers, and they all have important security, political and trade interests in the wider Pacific region, where the US has been the leading power since the end of World War II. Japan and Australia are close US allies, and have underpinned the position of the US in the wider Pacific for decades, while the European role has decreased with decolonisation. France, however, is significantly engaged through its territories and military presence. The growing engagement of China in the region is a new factor influencing future developments in the Pacific in the form of Chinese trade, investments, migration and aid coupled with an intensifying diplomacy. As the economies of China, India and ASEAN continue to grow rapidly, demand for the region's natural resources is increasing.

1.3. Main development challenges

Of the 15 Pacific ACP countries no less than 11 have populations around or below 250.000¹⁰. It is difficult for such small nations to attain a **critical mass** for production and trade or indeed political influence, because of important dis-economies of scale. The concern is that for many small Pacific ACP countries globalisation may not mean interdependence, but increased dependency.

---

¹⁰ All 15 Pacific ACP countries are **SIDS** (Small Island Developing States), and they participate actively in the UN-sponsored SIDS' process, which most recently resulted in the Mauritius Declaration and Mauritius Strategy for the Further Implementation of the Programme of Action for the Sustainable Development of SIDS agreed in January 2005.

With the exception of Tonga, which is an almost absolute monarchy, all Pacific ACP countries are fully fledged **democracies**, but modern institutions have not yet taken root everywhere and do not easily combine with traditional power structures. In recent years political developments have proven that a number of Pacific countries are potentially unstable¹¹.

A number of Pacific countries, notably PNG and Solomon Islands, face important problems of **governance** and **corruption**. These are often linked to the issue of nation building in countries that are very heterogeneous, as identification with a clan or similar group may be stronger than with the State¹².

While the region, apart from Tonga, is not in general marred by grave **human rights** problems, there are serious issues related to **gender**. While the situation differs from country to country, violence against women and polygamy constitute important problems and women still have far to go in terms of empowerment¹³.

Poverty and progress towards the **Millennium Development Goals** (MDGs) remain important challenges in a number of the countries. Poverty of opportunity is a particularly acute problem, with rural communities, where most Pacific islanders live, facing problems, such as poor access to basic social services, sustainable, efficient and affordable energy services and telecommunications, and with economic activities hampered by distance, insufficient and expensive transport services and limited access to capital.

Unsustainable management of natural resources is a serious issue facing several countries in the region. In particular, the rates at which **forests** are being depleted and **biodiversity** is being lost are so high that the countries concerned risk losing critical economic assets within a very short time span. Often a result of weak governance, this combines with serious leakages of financial resources away from Government. The result is that critical resources that should be invested in the development of these countries are diverted.

The Pacific ACP countries have relatively good **food-security**, although there is a problem of **malnutrition** in some places. However, while there is a tradition for safety nets and a culture of sharing, community support systems are now under strain in many places.

---

¹¹ Secessionist war on the island of Bougainville in PNG; tensions in Solomon Islands; repeated coups in Fiji; severe economic and financial crisis in Nauru; democratic deficit in Tonga.

¹² While PNG is ranked 130th in Transparency International's corruption perception index, in some other Pacific countries corruption is a minor issue, such as in Kiribati, where theft is seen as dishonouring, and carries severe social sanctions.

¹³ An extreme case is Solomon Islands, which as late as early 2006 did not have a single female member of parliament.

The Pacific possesses an exceptional **cultural diversity**¹⁴, which is the basis for an extraordinary richness of cultural expression. This diversity, including the linguistic heritage, should be preserved¹⁵. Furthermore, this diversity also represents a non-negligible source of wealth in economic terms which the media through the use of ICTs can help realise.. The question of how best to achieve the desired and inevitable **economic modernisation** without jeopardising fundamental strengths of the traditional culture is crucial to the future of the region. When engaging in dialogue and development cooperation with the Pacific ACP countries this cultural dimension needs to be fully taken into account.

For potential investors Pacific culture imposes a number of important constraints. **Traditional collective land ownership** raises barriers to obtaining land for development and using land as collateral. The strong culture of sharing constitutes a disincentive to saving for investment.

Some of these factors may partly explain the **weak economic growth** experienced by most Pacific ACP countries, a concern not least in view of the **growing population** (around 3% a year) A study of economic data (available for 11 of the 15 Pacific ACP countries - excluding Cook Islands, Nauru, Niue and Tuvalu) shows that in the period 2000-2004 average annual GDP growth was only 1.1%. However, some countries, notably Samoa, have recorded strong growth in the same period. Average inflation for the 11 countries stood at a modest 1.6% in 2004. There are considerable differences in GDP/capita requiring adapted policies and cooperation.

The Pacific is particularly **vulnerable to natural disasters**, such as earthquakes, tsunamis and hurricanes, and generally with the poorest population segments being the most exposed. Since 1950 natural disasters have affected more than 3.8 million people in 14 Pacific ACP countries (Timor-Leste not included). In the 1990s alone natural disasters cost the region about USD 2.8 billion (in real 2004 value). From 1990 to 1999 the region had the world's highest rates of disaster-related mortality, percentage of population affected, and damage cost per capita. While traditional coping mechanisms are strong, the number of reported disasters and the population affected per event have increased significantly, reflecting population growth, rapid urbanisation, growing environmental degradation in coastal areas, climate change and variability. With climate change and increasing sea levels many low-lying Pacific islands are at risk and the region may in future face a serious problem in terms of environmental refugees.

Last but not least, the geography of the Pacific is characterised by the **enormous distances** between and within most of its countries. The Cook Islands (population less than 25,000) stretch 1,400 km from North to South, and 1,000 km from East to West, while Kiribati (population 100,000) includes Christmas Island located 3,200 km from the country's capital. In addition, it is the ACP region which is the furthest removed from the EU in geographical terms. This "tyranny of distance" is a serious constraint for development in the Pacific, because of serious diseconomies of distance resulting notably in low frequency and high-cost transport. However, electronic communication is becoming cheaper and more available.

---

¹⁴ It has been estimated that Papua New Guinea alone has more than 1000 cultural groups speaking some 800 different languages.

¹⁵ The forthcoming UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions will offer a new international framework to promote international cooperation aimed at preserving cultural diversity, which may be important in this regard.

1.4. Regional cooperation

The **Pacific Islands Forum** (the ‘Forum’) is the premier regional policy-making body of the self-governing states in the Pacific. Established in 1971, its membership includes 14 of the Pacific ACP countries together with Australia and New Zealand.¹⁶ Forum Heads of State and Government meet annually, as do Forum Economics and Education Ministers. Similar meetings are planned for Forum Health Ministers. *Ad hoc* meetings of Transport and Fisheries Ministers are also held. The Chairmanship of the Forum rotates on an annual basis among the Member States. As regards security, the **Biketawa Declaration** of 2000 establishes a framework for Forum intra-state security cooperation, which calls for Forum Foreign Affairs Ministers to meet as part of an *ad hoc* crisis management mechanism for the region.

The Forum is served by its Secretary-General, whose work is supported by the **Forum Secretariat**. The Secretariat’s overall objective is to service the Member States and to promote Pacific regional cooperation, particularly on economic and trade matters. It also acts as the Forum’s administrative arm, implementing its decisions, including delivering development assistance to Member States. In the case of trade-related assistance, it can also act as implementing agency.

The Forum Secretary-General is also permanent Chair of the **Council of Regional Organisations in the Pacific (CROP)**, which brings together the Forum Secretariat and nine other Pacific regional organisations (see annex A)¹⁷.

At the October 2005 meeting of Forum Heads of State and Government two important decisions aiming at strengthening regional cooperation were taken. The Leaders approved an Agreement giving the Forum **legal personality** under international law. They also approved the **Pacific Plan** and a roadmap for its implementation. This decision represents the culmination of a process started in 2003 by initiative of the New Zealand Forum Chair aimed at strengthening Pacific regionalism. The Plan, covering the years 2005-2015, has been presented as a dynamic framework for strengthened regional cooperation and integration. It remains to be seen how far effective implementation can be achieved. Full implementation will depend on continued political commitment and mobilisation of the required financial resources.

Presently, regional cooperation in the Pacific is neither broad nor deep. Among the explanatory factors can be mentioned the geography of the region, the fact that many Pacific countries are still relatively young as independent states and therefore particularly sensitive about issues pertaining to sovereignty, and the asymmetry between Australia and New Zealand on the one hand, and the Pacific ACP countries on the other¹⁸.

---

¹⁶ Timor-Leste has observer status in the Forum and is not at present considering full membership.

¹⁷ The core activities of these regional organisations are funded by contributions from Member governments, but they are governed by bodies that reflect their varying membership.

¹⁸ Attempts at sectoral regional integration have had mixed results since the 1970s. PNG, by far the largest Pacific ACP country, established its own higher education system (UPNG, Unitech), while the rest of the region created the University of the South Pacific. Nauru, Samoa, Solomon Islands, Tonga and Vanuatu initially created Air Pacific but then quickly set up their own national airlines to promote tourist arrivals directly from major airports in Australia, New Zealand and Hawaii. The Pacific Forum (shipping) Line also proved unviable as a way of servicing the more peripheral states.

In 2004 **intra-regional trade** between the Pacific ACP countries was as low as 3%¹⁹, mainly due to transport costs and the limited size of their markets. These countries have concluded the **Pacific Island Countries Trade Agreement (PICTA)**, aiming to establish a FTA among its parties. The **Pacific Agreement on Closer Economic Relations (PACER)** is a trade and economic cooperation agreement among all 16 Forum Member States. It sets out the basis for the future development of trade relations among these states²⁰.

The **Melanesian Spearhead Group (MSG)** is a sub-regional trading arrangement among PNG, Solomon Islands, Vanuatu and Fiji, with New Caledonia as an observer. MSG aims at a FTA in 2008 and aspires to a Customs Union.

There is scope for increased cooperation and synergy between the Pacific ACP countries and the region's OCTs in areas such as environment and vocational training.

1.5. Key partners of the Pacific beyond Europe, Australia and New Zealand: United States, Japan, China and Taiwan

The **United States** has important security interests in the Pacific, which it has dominated since its victory in World War II. US trade with the larger Asia-Pacific region has now overtaken its trade with the EU, so also for this reason the US has a strong interest in continued stability. The US National Security Strategy from March 2006 highlights the importance of in particular Japan, South Korea and Australia. In its Quadrennial Defense Review Report from February 2006 the US Department of Defense reports that of the major and emerging powers, China has the greatest potential to compete militarily with the United States, adds that the pace and scope of China's military build-up already puts regional military balances at risk, and states: "U.S. policy remains focussed on encouraging China to play a constructive, peaceful role in the Asia-Pacific region and to serve as a partner in addressing common security challenges, including terrorism, proliferation, narcotics and piracy." The US has renewed economic and military agreements (Compacts of Free Association) with Palau, Micronesia and the Marshall Islands. The US also has territories in the Pacific, and Hawaii is a US state. Having curtailed its development cooperation with the region in the past the US has recently reengaged, notably with Vanuatu. The US has indicated its interest in seeing the EU pursue an active role in the region.

Japan has security, foreign affairs, trade and fishery interests in the region, and is traditionally an important donor, specialising mainly in infrastructure. As memories of World War II fade Japan's cooperation with the Pacific ACP countries becomes easier.

China's role²¹ in the Pacific region is growing in line with its increasing economic weight in the world. There is also migration from China to the Pacific ACP countries. China is competing with **Taiwan** for diplomatic relations with a number of the 13 Pacific ACP countries, which are members of the UN²². It already pursues defence cooperation with PNG, Fiji and Tonga. China has been a "Dialogue Partner" of the Forum since 1989 and has

---

¹⁹ Timor-Leste, which acceded to the Cotonou Agreement in December 2005, is not included in this statistic.

²⁰ Timor-Leste is neither party to PICTA nor to PACER.

²¹ In 2000 the Pacific Islands Forum agreed to establish of a Pacific Trade Office in Beijing and from 2000 to 2004 bilateral trade with China has doubled from USD 267 million to USD 530 million.

²² Six Forum Member States currently recognise Taiwan: Solomon Islands, Kiribati, Marshall Islands, Tuvalu, Palau and Nauru.

contributed generously to its activities. Since 1992 Taiwan has held its own separate post-Forum meeting with “friendly” Pacific Islands States. This competition between China and Taiwan, through investments and development cooperation, can be destabilising for the Pacific ACP countries concerned, as was seen in PNG in 1999, and most recently in Vanuatu, where it caused a political crisis in 2004.

2. EU AND THE PACIFIC

2.1. EU – Pacific relations so far

EU relations with the region are based on the **colonial past**, most recently with the UK, France and Portugal as the important players, and before that Germany and Spain. These EU Member States have all influenced the region in ways which are still perceptible today. The influence of British political institutions and tradition has been profound. Many Pacific ACP countries are members of the Commonwealth and most of these retain the Queen of England as Head of State²³.

France and UK have **territories** in the Pacific. The EU has an Association Agreement with four OCT in the region. The OCT are subject to a different preferential regime from the ACP countries. Under their statutes of autonomy, the French OCT are showing an increased interest in Pacific regional cooperation as they are enhancing contacts with their neighbours and their region.

France is a regional power with an important military presence and a series of diplomatic representations in the region, as well as a growing cooperation with Australia. France also engages in development cooperation with Pacific ACP countries, in particular with Vanuatu.

While the **United Kingdom** is presently phasing out its development cooperation with the Pacific ACP countries, it remains engaged through its diplomatic representations, its investments, volunteer programmes and its close relations with Australia, New Zealand and the United States.

Several EU Member States are strengthening official contacts with Pacific ACP countries. In addition, many Member States are engaged in other ways in the region, e.g. through scientific research or through a number of **European NGOs**, mainly environmental or faith-based, in particular from the UK, France, Germany, Italy and The Netherlands.

A number of EU Member States, in particular **Portugal**, have cooperation activities with Timor-Leste.

The EU's relations with the Pacific ACP countries are structured, and have been so for decades, first on the basis of the Lome Conventions, and now by the **Cotonou Agreement**. In political terms an important objective for the EU has been to underpin a successful stabilisation following decolonisation while supporting economic and social progress. Considering the political volatility experienced in a number of Pacific ACP countries, this goal has not yet been convincingly attained. Research and evaluations indicate that the development assistance has had a positive impact in the region and that without it growth would have been lower and social indicators poorer. However, analyses indicate that in the

---

²³ Pacific culture has influenced major European artists, such as the painter Paul Gauguin and the author W. Somerset Maugham. The Pacific also provides a permanent source of inspiration for the European haute couture art and industry. English is an official language in all the present Pacific ACP countries, apart from Timor-Leste, which has Portuguese as an official language, while French is spoken in Vanuatu and in the French OCT. The fact that so many Pacific islanders speak European languages facilitates exchange and understanding between the two regions.

last decade overall economic growth remained sluggish on average and insufficient to reduce poverty.

The EU has furthermore agreed **Joint Political Declarations** with Australia and New Zealand, and entered into a series of separate Agreements with these two countries, on the basis of which regular consultations are held.

The Pacific ACP countries and the EU share **core values**, such as democracy, human rights, rule of law, effective multilateralism and environmental protection. These countries are generally supportive of EU environmental positions. They also play a growing role in international institutions. Some of them, notably Fiji, contribute to **UN peacekeeping missions** worldwide²⁴.

The EU's **political dialogue** with individual Pacific ACP Member States is limited. At the regional level, a broad political dialogue is pursued with the Forum, through the so-called Post-Forum Dialogue, which traditionally follows immediately after the Forum Leaders annual Summit²⁵. Article 96 of the Cotonou Agreement concerning essential elements was triggered in the case of the 2000 coup in Fiji. Cooperation was resumed in 2003.

Members of the European Parliament observed the 2001 parliamentary elections in Solomon Islands. A fully-fledged EU **election observation** mission took place in Fiji in 2006.

EU-Pacific trade is relatively small and erratic. Unprocessed agricultural products, in particular palm oil and sugar dominate Pacific exports to the EC. Machinery, ships and boats are important items in the EC export structure. There has always been a trade surplus for the Pacific in its exchanges with the EC. Australia and New Zealand are major trading partners for the region particularly as regards Pacific ACP imports. The EC is a relatively small trading partner for the Pacific ACP absorbing around 10% of their exports and providing an estimated 5% of their imports. Based on 5-year averages PNG and Fiji together accounted for a full 90% of the Pacific ACP countries' exports to the EU, while taking 41% of the total imports from the EU. In 2004 Pacific ACP goods exports to the EU amounted to € 588 million, while goods imports from the EU amounted to € 333 million²⁶. Fiji currently exports half of its production (i.e. approximately 165,000 tonnes of a total production of 330,000 tonnes) to the EU under Sugar Protocol at guaranteed prices.

The EU has either signed or initialled **fishery agreements** with three Pacific ACP countries: Kiribati, Solomon Islands and the Federated States of Micronesia. A small number of Spanish and French vessels are fishing with licenses under these agreements. In December 2004, the European Community acceded to the Western Central Pacific Fisheries Convention (WCPFC), which is responsible for overseeing the sustainable management and conservation of tuna in the Pacific. The EU also supports the scientific tuna stock work of the Secretariat of the Pacific Community (SPC). The EC is also an active participant in the on-going inter-

---

²⁴ Fiji's role in international peacekeeping is quite remarkable. This small country has participated in virtually every UN peacekeeping mission - including in Congo, Namibia, Cambodia, Timor-Leste and Lebanon – and also in Europe, where Fiji has contributed to the stabilisation of Bosnia and Herzegovina, Croatia and Kosovo.

²⁵ Cf section 3.1. below.

²⁶ As a result the EU was their second most important export market, after Australia and before Japan, while the EU was only 6th on the list of countries/regions the Pacific ACP countries source their imports from, behind Australia, Singapore, New Zealand, USA and Japan.

governmental consultations for the creation of a regional fisheries management organisation for non-tuna species in the Pacific.

EC **development assistance** to the region is substantial, and total aid granted under successive Lomé Conventions and the Cotonou Agreement exceeds € 1.8 billion.²⁷ Furthermore, Timor-Leste has received more than € 200 M under other instruments since 1999. In addition, the European Investment Bank and the Centre for Development of Enterprises are also active in the region. Together with ODA flows from the EU Member States, such as Portugal's bilateral aid of more than € 300 M for Timor-Leste, the EU is one of the few major donors to the Pacific ACP countries, and this includes support financed by the EU's budget, such as the Erasmus Mundus programme, food security and environment.

In September 2004 the EU and 14 Pacific ACP countries opened negotiations on an **Economic Partnership Agreement (EPA)**²⁸. These aim at arriving at an ambitious and development-oriented arrangement, which should promote regional integration and economic development, policy reform, sustainable management of resources, such as fisheries, thereby also contributing to the reduction of poverty. The ACP side has indicated its interest in securing arrangements relating to services and tourism, fisheries and investment as well as goods. Their commitment to these negotiations was most recently confirmed by Pacific ACP Leaders in October 2005. However, given that negotiations need to be concluded before the end of 2007, there is a need for the ACP side to accelerate preparations and negotiations²⁹. EPA will replace the preferential access scheme contained in Cotonou and which is currently covered by a WTO waiver, which expires in 2008.

2.2. Present challenges facing EU – Pacific relations

Presently, EU relations with the Pacific suffer from a lack of political profile and visibility on both sides, inadequate arrangements for regional interaction and reduced efficiency in development cooperation efforts due to a lack of focus and high transaction costs. Beyond the bilateral consultation mechanisms between the EU and Australia and New Zealand respectively, the only structured interaction between the EU and the Pacific region is provided by the so-called Post-Forum Dialogue.

Immediately following the Forum Summit, the Heads of State and Government interact with main Forum partners and donors through the Post-Forum Dialogue at ministerial level. On the Forum side this involves a panel consisting of three ministers and the Forum Secretary-General with a minister representing the Forum Chair as head of Delegation.

Presently, the EU takes part in this Dialogue with a delegation consisting only of the Commission. However, twice the EU Council Presidency has been associated to the

---

²⁷ Since independence Timor-Leste has benefited from substantial Community assistance under the ALA Regulation.

²⁸ Timor-Leste, which acceded to the Cotonou Agreement in December 2005, does not at present participate in the EPA negotiations.

²⁹ The EU recognises that the Pacific ACP countries' close links with Australia, New Zealand and the USA make these negotiations more complex. While trade flows between the Pacific ACP countries and the EU are limited, Australia and New Zealand are major trading partners and a FTA with them may imply major adjustment needs for the Pacific ACP countries. However, the opening of the formal negotiations on EPA, have not triggered demands by Australia and New Zealand to open discussions on parallel free trade negotiations as foreseen under Article 6 of the Pacific Agreement on Closer Economic Relations (PACER).

Commission in this exercise. In parallel, France and the UK, the two EU Member States with remaining significant engagements in the Pacific region, hold separate Dialogue-meetings with the Forum panel.

Although positive exchanges have taken place over the years between the EU and the Pacific region through this arrangement, the Post-Forum Dialogue does not fully reflect the importance of EU-Pacific relations and is insufficient in terms of sustaining the bilateral relationship between the regions. Particular shortcomings are as follows:

1. Limited visibility for the EU in the Pacific. The arrangement does not reflect the fact that the EU is the second largest donor in the region. No joint communiqué is issued after the dialogue. The number of Dialogue partners has been increasing over the years.
2. Limited visibility for the Pacific in Europe due to lack of formal preparation in the EU institutions and the fact that the meetings always take place in the Pacific region.
3. Limited impact on both sides due to lack of formalisation.
4. As the Post-Forum Dialogue takes place the day after the Forum summit is concluded, there is insufficient time for the EU side to properly prepare its reactions to the summit outcome.
5. The time allotted to the EU dialogue is insufficient to deal with an increasingly comprehensive EU-Pacific agenda. The distribution of responsibilities between the two parties as regards the issues in the agenda is unsatisfactory.

Full engagement in the Cotonou partnership entails sustained political dialogue, co-management of development cooperation and full participation in the EPA process. For a number of the smallest Pacific ACP countries such intensive cooperation poses a serious challenge. The costs for these countries relating to their Cotonou obligations is substantial, the cooperation may therefore not reach critical mass for them, and may even outweigh the benefits. For countries with **limited administrative capacity** there is the added concern that the cooperation may crowd out other and perhaps more important activities.

The European **OCT** face specific challenges, such as economic, social and environmental vulnerability, as well as problems of scale and progressive erosion of their trade preferences with the EU. At the same time, the OCT have a number of strengths, such as advanced education, health and research facilities and relatively developed economies, which they bring to the growing ACP-OCT interaction in the region.

CROP Agencies

The ten organisations are:

The Pacific Islands Forum Secretariat (PIFS)

Pacific Forum Fisheries Agency (FFA)

Pacific Islands Development Programme (PIDP)

Secretariat for the Pacific Community (SPC)

South Pacific Applied Geoscience Commission (SOPAC)

South Pacific Regional Environment Programme (SPREP)

South Pacific Tourism Organisation (SPTO)

University of the South Pacific (USP)

South Pacific Board for Educational Assessment (SPBEA)

Fiji School of Medicine (FSchM)

The CROP membership varies significantly and is summarised in the table below.

	<i>FSchM</i>	<i>FFA</i>	<i>PIDP</i>	<i>PIFS</i>	<i>SPC</i>	<i>SOPAC</i>	<i>SPBEA</i>	<i>SPREP</i>	<i>SPTO</i>	<i>USP</i>
<i>America Samoa</i>			X		X			X	X	
<i>Cook Islands</i>		X	X	X	X	X		X	X	X
<i>Federated States of Micronesia</i>		X	X	X	X	X		X		
<i>Fiji Islands</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>French Polynesia</i>			X		X	*		X	X	
<i>Guam</i>			X		X	X		X		
<i>Kiribati</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Republic of the Marshall Islands</i>		X	X	X	X	X	X	X		X
<i>Nauru</i>		X	X	X	X	X	X	X		X
<i>New Caledonia</i>			X	**	X	*		X	X	
<i>Niue</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Northern Mariana islands</i>			X		X			X		

<i>Palau</i>		X	X	X	X			X		
<i>Papua New Guinea</i>		X	X	X	X	X		X	X	
<i>Pitcairn Island</i>					X			X		
<i>Samoa</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Solomon Islands</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Tokelau</i>		X	X		X			X		X
<i>Tonga</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Tuvalu</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Vanuatu</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Wallis and Futuna</i>			X		X			X		
<i>East Timor</i>				**						
<i>Australia</i>		X		X	X	X	X	X		
<i>France</i>					X			X		
<i>New Zealand</i>		X		X	X	X	X	X		
<i>United States of America</i>					X			X		
<i>United Kingdom</i>					X					
* <i>Associate Member</i>										
** <i>Observer / Special Observer</i>										
*** <i>Plus representatives from the USP, Melanesia, Micronesia and Polynesia.</i>										

European Representations in Pacific ACP Countries	
Papua New Guinea	EC Delegation, UK High Commission, French Embassy
Fiji	EC Regional Delegation, UK High Commission, French Embassy
Timor Leste	EC Technical Office, Portuguese Embassy, UK Embassy, Irish Representative Office, French Co-operation Office
Solomon Islands	EC Office, UK High Commission
Vanuatu	EC Office, French Embassy
Samoa	EC Technical Office, UK High Commission
Kiribati	EC Technical Office